

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

BÙI VĂN NHƯ

CÔNG TÁC VẬN ĐỘNG THANH NIÊN
Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HIỆN NAY
THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ

NGÀNH: HỒ CHÍ MINH HỌC

Mã số: 9310204

HÀ NỘI - 2025

**Công trình được hoàn thành tại
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS.TS. Nguyễn Thị Kim Dung

Dung

2. PGS.TS. Nguyễn Văn Thế

Nguyễn Văn Thế

Phản biện 1:

.....

Phản biện 2:

.....

Phản biện 3:

.....

**Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp học viện
hợp tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh
vào hồi giờ..... ngày..... tháng..... năm 2025**

**Có thể tìm hiểu luận án tại: Thư viện Quốc gia
và Thư viện Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh**

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đánh giá cao vai trò của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng. Người khẳng định, sự phát triển của đất nước, tiền đồ của dân tộc gắn liền với lực lượng thanh niên; thanh niên là đội quân xung kích trên mọi mặt trận, là người kế tục sự nghiệp cách mạng, đồng thời là chủ nhân tương lai của nước nhà. Xuất phát từ nhận thức đó, Hồ Chí Minh đặc biệt coi trọng công tác tuyên truyền, vận động thanh niên và xem đây là một nhiệm vụ chiến lược. Nội dung, phương pháp tuyên truyền, vận động thanh niên của Người luôn phong phú, thiết thực và phù hợp, nhằm nâng cao nhận thức và phát huy vai trò của thanh niên đối với xã hội, biết kế thừa và phát huy truyền thống dân tộc, khơi dậy tinh thần cống hiến, tính tích cực và năng lực sáng tạo trên mọi lĩnh vực. Thông qua đó, xây dựng lực lượng nòng cốt của cách mạng, góp phần củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên là sự kế thừa các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại, đặc biệt là lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin. Đó là một hệ thống quan điểm toàn diện, sâu sắc về vị trí, vai trò của thanh niên, về tầm quan trọng của công tác vận động thanh niên, về nội dung và phương pháp vận động thanh niên nhằm phát huy vai trò, thế mạnh, tiềm năng và sức sáng tạo của thanh niên trong sự nghiệp giải phóng dân tộc, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Tư tưởng đó không chỉ có giá trị lý luận - là kim chỉ nam để Đảng đề ra đường lối vận động thanh niên phù hợp với từng thời kỳ cách mạng, mà còn có giá trị thực tiễn sâu sắc, được minh chứng qua hàng loạt phong trào, hành động cách mạng tiêu biểu, như: Phong trào “Diệt giặc đói”, “Tòng quân giết giặc cứu nước”, “Ba sẵn sàng”, “Năm xung phong” trong thời kỳ đấu tranh giải phóng dân tộc và kháng chiến chống xâm lược, đến các hoạt động như “Mùa hè xanh”, “Tiếp sức mùa thi”, “Xuân tình nguyện”, “Ánh sáng văn hóa hè”, trong thời kỳ đổi mới. Thông qua những phong trào đó, thanh niên Việt Nam luôn giữ vai trò xung kích, đi đầu trong các nhiệm vụ

trọng yếu, góp phần quan trọng vào các thắng lợi vẻ vang của dân tộc, đồng thời khẳng định rõ vai trò đặc biệt của thanh niên trong mọi giai đoạn cách mạng, từ cách mạng giải phóng dân tộc, kháng chiến chống thực dân, đế quốc xâm lược, đến công cuộc xây dựng và phát triển đất nước trong thời kỳ hòa bình và hội nhập.

Trong công cuộc đổi mới, khi đất nước bước vào thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế, công tác vận động thanh niên tiếp tục giữ vị trí quan trọng và ngày càng trở nên cấp thiết. Đảng Cộng sản Việt Nam đã xác định thanh niên là “một trong những nhân tố quyết định thành bại của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế và xây dựng chủ nghĩa xã hội” [15, tr.388-389], đồng thời nhấn mạnh rằng “công tác thanh niên là vấn đề sống còn của dân tộc” [15, tr.384]. Những quan điểm chỉ đạo này không chỉ thể hiện sự kế thừa sâu sắc tư tưởng Hồ Chí Minh, mà còn cho thấy nhận thức lý luận về vai trò của thanh niên đã được nâng lên rõ rệt, phù hợp với yêu cầu phát triển đất nước trong điều kiện lịch sử mới. Trên thực tế, nhiều nghị quyết, chỉ thị của Đảng về công tác thanh niên đã được ban hành và triển khai, mang lại những kết quả đáng ghi nhận, tạo điều kiện để thanh niên rèn luyện và trưởng thành.

Thành phố Hồ Chí Minh là trung tâm kinh tế, tài chính, khoa học - công nghệ lớn nhất cả nước, với hơn 2,9 triệu thanh niên, chiếm khoảng 1/3 dân số thành phố. Đây là lực lượng đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển kinh tế - xã hội của thành phố. Trong những năm qua, công tác vận động thanh niên đã đạt được nhiều kết quả tích cực nhờ sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của Thành ủy, Ủy ban nhân dân, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội thành phố. Tuy vậy, quá trình triển khai công tác này vẫn bộc lộ một số hạn chế như: lực lượng lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác vận động thanh niên vẫn chưa sát hợp với điều kiện địa phương; Đoàn Thanh niên ở một số nơi chưa phát huy tốt vai trò nòng cốt trong công tác tổ chức, định hướng và bảo vệ quyền lợi chính đáng cho thanh niên; đội ngũ cán bộ làm công tác vận động thanh niên còn thiếu ổn định và chưa bảo đảm chất lượng, đặc biệt là ở cấp cơ sở; công tác tuyên truyền, giáo dục thanh niên chưa đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra; công tác vận động thanh niên tham gia vào các

lĩnh vực còn thiếu hấp dẫn, chưa đạt hiệu quả cao, nhất là ở một số khu vực và nhóm đối tượng đặc thù; công tác vận động thanh niên tham gia vào các tổ chức phù hợp, nòng cốt là Đoàn Thanh niên chưa thực sự đạt được kỳ vọng; tính hấp dẫn và hiệu quả thực chất của tuyên truyền, tập hợp thanh niên chưa cao; công tác sơ kết, tổng kết, kiểm tra, giám sát công tác vận động thanh niên chưa được thực hiện thường xuyên và hiệu quả.

Bước vào kỷ nguyên phát triển mới của dân tộc, trong bối cảnh hội nhập quốc tế sâu rộng và chuyển đổi số toàn diện, công tác vận động thanh niên đứng trước nhiều thách thức. Thành phố Hồ Chí Minh đang nỗ lực thực hiện các mục tiêu chiến lược được xác định trong Nghị quyết Đại hội XI Đảng bộ Thành phố và Nghị quyết số 31-NQ/TW của Bộ Chính trị. Mục tiêu đến năm 2030 là xây dựng Thành phố trở thành đô thị văn minh, hiện đại, nghĩa tình, năng động và sáng tạo; có nguồn nhân lực chất lượng cao; khẳng định vị thế nổi bật trong khu vực Đông Nam Á. Tầm nhìn đến năm 2045, phát triển ngang tầm với các đô thị lớn của thế giới, trở thành trung tâm kinh tế, tài chính, dịch vụ hàng đầu châu Á. Trong điều kiện đó, công tác vận động thanh niên giữ vai trò ngày càng quan trọng trong việc hiện thực hóa các mục tiêu chiến lược của Thành phố Hồ Chí Minh, bởi đây chính là phương thức định hướng tư tưởng, tổ chức hành động và phát huy hiệu quả sức mạnh của lực lượng tiên phong - lực lượng quyết định tốc độ và chất lượng phát triển của thành phố trong giai đoạn mới.

Trước yêu cầu của thực tiễn và những thách thức đang đặt ra, việc nghiên cứu toàn diện và có hệ thống tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên và vận dụng vào thực tiễn là một đòi hỏi cấp thiết. Xuất phát từ những yêu cầu lý luận và thực tiễn nêu trên, nghiên cứu sinh chọn đề tài ***“Công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh”*** để thực hiện Luận án Tiến sĩ, ngành Hồ Chí Minh học.

2. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

2.1. Mục đích nghiên cứu

Trên cơ sở nghiên cứu một cách có hệ thống nội dung cơ bản tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên, vận dụng vào đánh giá thực

trạng công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh, luận án đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh thời gian tới theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

2.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài, khái quát những kết quả đã đạt được và những vấn đề đặt ra, luận án cần tiếp tục nghiên cứu.
- Làm rõ một số khái niệm liên quan đến đề tài.
- Phân tích làm rõ những quan điểm cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên.
- Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào đánh giá thực trạng công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh từ năm 2008 đến nay và nêu lên những vấn đề đặt ra.
- Phân tích những nhân tố tác động, đề xuất phương hướng và giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh thời gian tới theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

- *Về nội dung:* Nghiên cứu những quan điểm cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên thể hiện trong các tác phẩm, bài nói, bài viết của Hồ Chí Minh, gắn với hoạt động thực tiễn của Người và quá trình triển khai, thực hiện công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

- *Về không gian:* Do địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh rộng (gồm 1 thành phố, 16 quận, 5 huyện), trong nghiên cứu thực trạng công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh, tác giả tiến hành điều tra xã hội học ở một số quận, huyện, thành phố: Quận 1, Quận 6, quận Gò Vấp, thành phố Thủ Đức, huyện Bình Chánh, huyện Củ Chi.

- *Về thời gian*: Nghiên cứu khảo sát thực tiễn công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh từ năm 2008 đến nay. Tác giả lấy mốc 2008, là năm Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa X ban hành Nghị quyết 25-NQ/TW ngày 25/7/2008 về “*Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thanh niên thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa*”.

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu

4.1. Cơ sở lý luận

Luận án thực hiện trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam về công tác vận động thanh niên.

4.2. Phương pháp nghiên cứu cụ thể

Luận án thực hiện dựa trên phương pháp nghiên cứu của chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử. Ngoài ra, tác giả còn kết hợp sử dụng các phương pháp như logic và lịch sử, phân tích và tổng hợp, thống kê, phân tích văn bản học, so sánh, điều tra xã hội học. Cụ thể:

Chương 1, tác giả sử dụng chủ yếu các phương pháp như phân tích và tổng hợp để đánh giá tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài.

Chương 2, tác giả sử dụng phương pháp hệ thống hoá, khái quát hoá để xây dựng các khái niệm công cụ; phương pháp logic - lịch sử để làm rõ những quan điểm cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên.

Chương 3, tác giả sử dụng những phương pháp chủ yếu như phân tích, tổng hợp, thống kê, so sánh, phân tích văn bản học và điều tra xã hội học, để làm rõ thực trạng công tác vận động thanh niên ở thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

Để tiến hành điều tra xã hội học, tác giả đã thiết kế hai loại phiếu điều tra: một loại dành cho đối tượng thanh niên và một loại dành cho cán bộ, đảng viên. Tổng cộng, 1.395 phiếu điều tra đã được phát ra, trong đó thu về 1.348 phiếu hợp lệ (gồm 1.050 phiếu từ thanh niên và 298 phiếu từ cán bộ, đảng viên). Toàn bộ dữ liệu thu thập được tiến hành xử lý bằng phần mềm SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) - công cụ chuyên dụng

trong thống kê dữ liệu, thường được ứng dụng rộng rãi trong phân tích khoa học và các lĩnh vực khoa học xã hội.

Chương 4, tác giả sử dụng phương pháp dự báo khoa học, thống kê, phân tích, diễn dịch, quy nạp để đề xuất phương hướng và giải pháp tăng cường công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh thời gian tới theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

5. Đóng góp của luận án

- Phân tích, luận giải một cách có hệ thống nội dung cơ bản trong tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên; Đánh giá thực trạng công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh từ năm 2008 đến nay, trên cơ sở đó đề xuất các giải pháp để nâng cao hiệu quả công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh thời gian tới theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

6.1. Ý nghĩa lý luận: Kết quả nghiên cứu góp phần làm rõ hơn tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên dưới góc độ ngành Hồ Chí Minh học. Đồng thời, cung cấp luận cứ, cơ sở khoa học để các cấp ủy, chính quyền hoạch định và thực thi chính sách liên quan đến công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay.

6.2. Ý nghĩa thực tiễn: Kết quả nghiên cứu của luận án có thể làm tài liệu tham khảo cho các cơ quan nghiên cứu khoa học, các trường đào tạo bậc đại học và sau đại học trong nhóm ngành khoa học chính trị, khoa học xã hội và nhân văn. Ngoài ra, đề tài nghiên cứu còn làm tài liệu cho việc nghiên cứu, giảng dạy môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh trong hệ thống các Học viện, trường Đại học, Cao đẳng.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục các công trình đã công bố của tác giả liên quan đến luận án, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, luận án gồm 4 chương, 9 tiết.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

1.1. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

1.1.1. Những nghiên cứu về thanh niên và công tác vận động thanh niên

Đối với những nghiên cứu về thanh niên và công tác vận động thanh niên, luận án đề cập 31 công trình nghiên cứu có liên quan.

1.1.2. Những nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về thanh niên và công tác vận động thanh niên

Đối với những nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về thanh niên và công tác vận động thanh niên, luận án đề cập 13 công trình nghiên cứu có liên quan.

1.1.3. Những nghiên cứu vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên

Đối với nghiên cứu vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên, luận án đề cập đến 12 công trình nghiên cứu có liên quan.

1.2. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ LUẬN ÁN CẦN TIẾP TỤC NGHIÊN CỨU

1.2.1. Đánh giá về kết quả nghiên cứu liên quan đến đề tài

Tổng quan tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài, các tác giả đã làm rõ được các vấn đề sau:

Thứ nhất, nghiên cứu về thanh niên và công tác vận động thanh niên. Ở những cách tiếp cận khác nhau (triết học, lịch sử, tâm lý học, xã hội học, văn hóa học), các công trình đã làm rõ vị trí, vai trò của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng; tầm quan trọng của công tác vận động thanh niên; phương pháp, cách thức vận động thanh niên; vai trò lãnh đạo của Đảng, vai trò của Đoàn Thanh niên trong công tác vận động thanh niên; thực trạng công tác vận động thanh niên; giải pháp vận động thanh niên.

Thứ hai, nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên. Các công trình đã làm rõ được tư tưởng Hồ Chí Minh về vị trí, vai trò của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng; tầm quan trọng của công tác vận động, tập hợp, đoàn kết, giáo dục thanh niên, đặc biệt là giáo dục về đạo đức, lý tưởng, lối sống cho thanh niên; nội dung, lực lượng và phương pháp vận động thanh niên.

Thứ ba, nghiên cứu sự vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên, các công trình đã phân tích thực trạng và phương pháp công tác vận động, tập hợp, đoàn kết thanh niên hiện nay, đặc biệt là ở các đoàn thể chính trị - xã hội, trước hết là Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh.

1.2.2. Những vấn đề luận án cần tiếp tục nghiên cứu

Qua các tài liệu tìm được, tác giả nhận thấy tới nay chưa có công trình nào nghiên cứu chuyên biệt tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên và công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh *dưới góc nhìn của ngành Hồ Chí Minh học*. Tức là đề cập một cách có hệ thống đến *nội dung tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên, cũng như vận dụng tư tưởng ấy ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay*. Đây chính là điểm mới cả về *hướng tiếp cận, cả về nội dung nghiên cứu của đề tài* mà tác giả lựa chọn. Chính vì vậy, những vấn đề chưa được làm rõ trong các công trình nêu trên sẽ được tiếp tục nghiên cứu trong đề tài luận án.

Trên cơ sở kế thừa có chọn lọc các thành tựu nghiên cứu của các công trình đã công bố, tác giả luận án sẽ tiếp tục nghiên cứu làm sáng tỏ những vấn đề sau:

Ở khía cạnh tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên:

Một là, luận án cần làm rõ một số khái niệm liên quan sau: “thanh niên”, “công tác vận động thanh niên”, “tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên”, “công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh”.

Hai là, luận án cần tập trung làm rõ những vấn đề cốt lõi trong tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên, bao gồm: vị trí, vai trò của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng; mục đích, nội dung, lực lượng và phương pháp tiến hành công tác vận động thanh niên. Đây chính là những nội dung nền tảng, mang tính lý luận định hướng cho việc nghiên cứu các vấn đề tiếp theo của luận án.

Ở khía cạnh công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh:

Một là, luận án cần khái quát điều kiện tự nhiên, kinh tế, văn hóa - xã hội và truyền thống lịch sử của Thành phố Hồ Chí Minh; đánh giá thực trạng công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh, chỉ ra những thành tựu, hạn chế và nguyên nhân của

những thành tựu, hạn chế; đồng thời xác định những vấn đề đặt ra trong công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay.

Hai là, dựa trên kết quả nghiên cứu lý luận và thực trạng công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh, phân tích những nhân tố tác động đến công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh. Từ đó, luận án đề xuất phương hướng và giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh thời gian tới theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

Chương 2

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CÔNG TÁC VẬN ĐỘNG THANH NIÊN - MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN

2.1. MỘT SỐ KHÁI NIỆM LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI

2.1.1. Khái niệm “thanh niên”

Khái niệm “thanh niên” được hiểu theo nhiều cách khác nhau tùy vào góc tiếp cận. Theo *Từ điển Tiếng Việt phổ thông*, “thanh niên” là “Người còn trẻ, đang ở độ tuổi trưởng thành”. *Từ điển Thanh niên Việt Nam (Giản yếu)* của Dương Tự Đàm mở rộng hơn, định nghĩa thanh niên là “một giai đoạn phát triển trong cuộc đời của con người, thời kì chấm dứt giai đoạn trẻ em, trưởng thành người lớn (người trưởng thành), là lứa tuổi đẹp nhất của cuộc đời”. Các định nghĩa này đều quan niệm thanh niên là “người còn trẻ” hoặc “đang ở độ tuổi trưởng thành”, nhưng không chỉ rõ độ tuổi cụ thể.

Điều 1 *Luật Thanh niên* (năm 2020), do Quốc hội nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam ban hành, đã quy định rõ ràng rằng: “Thanh niên là công dân Việt Nam từ đủ 16 đến 30 tuổi”. Định nghĩa này xác định rõ ràng độ tuổi của thanh niên, xác định phạm vi mà các khái niệm trước đó chưa đề cập.

Từ các định nghĩa trên, có thể hiểu: *Thanh niên Việt Nam là những người từ đủ 16 đến 30 tuổi, hoạt động trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội.*

2.1.2. Khái niệm “công tác vận động thanh niên”

Khái niệm “công tác vận động” luôn gắn với một đối tượng xã hội cụ thể, phản ánh định hướng và phương thức tác động của Đảng và các tổ chức chính trị - xã hội đối với từng lực lượng trong xã hội. Chính vì vậy, trong thực tiễn cách mạng, đã hình thành các khái niệm như: công tác vận động

nông dân (nông vận), công tác vận động công nhân (công vận), công tác vận động phụ nữ (phụ vận)... Trong hệ thống đó, công tác vận động thanh niên (thanh vận) giữ vai trò quan trọng, thể hiện sự quan tâm chiến lược của Đảng đối với lực lượng kế tục và phát triển sự nghiệp cách mạng. Do đó, việc làm rõ nội hàm khái niệm công tác vận động thanh niên là yêu cầu cần thiết nhằm nhận diện đúng vai trò, phương thức và phạm vi tác động của công tác này.

Theo đó, công tác vận động thanh niên được hiểu là: *toàn bộ hoạt động của Đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể nhân dân, trong đó nòng cốt là Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh - dưới sự lãnh đạo của Đảng, tiến hành tuyên truyền, tập hợp, giáo dục, tổ chức thanh niên tham gia xây dựng và thực hiện tốt chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước.*

2.1.3. Khái niệm “tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên”

Mặc dù Hồ Chí Minh không để lại một tác phẩm chuyên biệt nào về công tác vận động thanh niên, nhưng tư tưởng của Người trong lĩnh vực này vẫn được thể hiện một cách sâu sắc thông qua các bài nói, bài viết và quá trình hoạt động thực tiễn của Người.

Công tác vận động thanh niên là một bộ phận quan trọng trong công tác dân vận, thể hiện rõ vai trò, trách nhiệm của toàn bộ hệ thống chính trị trong việc xây dựng lực lượng từ nhân dân, tổ chức và tập hợp quần chúng nhân dân cùng tham gia thực hiện nhiệm vụ chính trị, đồng thời bảo vệ lợi ích chính đáng của họ. Trong tác phẩm *Dân vận* (1949), Hồ Chí Minh đã khẳng định: “Dân vận là vận động tất cả lực lượng của mỗi một người dân không để sót một người dân nào, góp thành lực lượng toàn dân, để thực hành những công việc nên làm, những công việc Chính phủ và Đoàn thể đã giao cho”.

Từ sự phân tích nêu trên, có thể bước đầu đưa ra khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên như sau: *Tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên là hệ thống quan điểm về vị trí, vai trò của thanh niên, mục đích, nội dung, lực lượng và phương pháp vận động thanh niên, nhằm phát huy vai trò xung kích, tiên phong của họ trong công cuộc giải phóng dân tộc, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.*

2.1.4. Khái niệm “công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh”

Công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh chính là sự vận dụng những quan điểm của Hồ Chí Minh vào

một địa bàn cụ thể là Thành phố Hồ Chí Minh, góp phần hình thành lớp thanh niên năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới, sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn, thử thách và dám hành động vì lợi ích chung, đáp ứng yêu cầu phát triển của Thành phố Hồ Chí Minh.

Thành phố Hồ Chí Minh là một trung tâm kinh tế, văn hóa, giáo dục và khoa học công nghệ lớn của cả nước, thu hút đông đảo thanh niên từ khắp các vùng miền, các tôn giáo, dân tộc khác nhau đến sinh sống, học tập và làm việc. Hình thành nên nhiều nhóm thanh niên, như: Thanh niên cán bộ, công chức, viên chức, học sinh, sinh viên, công nhân, doanh nhân, lực lượng vũ trang... Sự phong phú về thành phần thanh niên đòi hỏi khi vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh phải linh hoạt, sáng tạo, phù hợp, không dập khuôn, máy móc.

Từ thực tiễn này, có thể khái quát: *Công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh là quá trình các chủ thể nhận thức và vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên trong thực tiễn, nhằm định hướng, tổ chức và thúc đẩy thanh niên tham gia các phong trào hành động cách mạng, thực hiện tốt đường lối của Đảng, chính sách và pháp luật của Nhà nước; qua đó rèn luyện, bồi dưỡng và phát huy vai trò của thanh niên để họ trở thành lực lượng tiên phong trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.*

Khái niệm này làm sáng tỏ nội hàm trong công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh:

Mục đích của công tác vận động: Để thanh niên Thành phố Hồ Chí Minh nâng cao nhận thức về vai trò, trách nhiệm của mình đối với xã hội, với thành phố và đất nước; phát huy tính tiên phong, gương mẫu của mình trong học tập, công tác, trong phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội, quốc phòng, an ninh; tập hợp lực lượng thanh niên, tăng cường sức mạnh cho Đảng, góp phần củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Nội dung của công tác vận động thanh niên: Vận động thanh niên thực hiện tốt chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, chủ trương, chính sách của Thành ủy, Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh; Vận động thanh niên tích cực tham gia vào mọi lĩnh vực của đời sống xã hội: Chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh, quốc phòng, công hiến sức lực, trí tuệ cho Đảng, cho cách mạng; Vận động thanh niên tham gia

vào các tổ chức phù hợp, xứng đáng là cánh tay đắc lực, đội quân hậu bị tin cậy của Đảng.

Chủ thể (lực lượng) thực hiện công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh là toàn bộ hệ thống chính trị của Thành phố dưới sự lãnh đạo của Thành ủy, trong đó lực lượng nòng cốt là Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Thành phố Hồ Chí Minh.

Phương pháp vận động thanh niên: Sử dụng các phương pháp phù hợp với đối tượng thanh niên và điều kiện thực tế của Thành phố Hồ Chí Minh, như: Phương pháp tuyên truyền, tập hợp thanh niên; phương pháp tổ chức, giáo dục thanh niên; phương pháp kiểm tra, đánh giá, sơ kết, tổng kết, biểu dương khen thưởng.

Những vấn đề lý luận về công tác vận động thanh niên theo tư tưởng Hồ Chí Minh đã được trình bày ở phần trên là nền tảng cho việc xây dựng khung lý thuyết phục vụ khảo sát và phân tích thực tiễn công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh. Việc đánh giá thực trạng công tác này tập trung vào ba phương diện cơ bản: Một là, đội ngũ và các chủ thể trực tiếp tham gia vận động thanh niên; Hai là, nội dung vận động gắn với yêu cầu phát triển toàn diện; Ba là, phương pháp tiến hành và mức độ hiệu quả trong triển khai. Trên cơ sở khung lý thuyết đó, luận án tiến hành khảo sát tại một số quận, huyện và thành phố trực thuộc Thành phố Hồ Chí Minh, qua đó xác định mức độ phù hợp cũng như chỉ ra những điểm cần điều chỉnh để việc vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào công tác vận động thanh niên mang lại kết quả thiết thực trong bối cảnh hiện nay.

2.2. NỘI DUNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ CÔNG TÁC VẬN ĐỘNG THANH NIÊN

2.2.1. Vị trí, vai trò của thanh niên và mục đích của công tác vận động thanh niên

2.2.1.1. Vị trí, vai trò của thanh niên trong sự nghiệp cách mạng

Thứ nhất, thanh niên là một bộ phận quan trọng của dân tộc, là chủ nhân tương lai của đất nước.

Thứ hai, thanh niên là lực lượng xung kích trên mọi mặt trận, đi đầu trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Thứ ba, thanh niên là người kế thừa, giữ gìn và phát triển sự nghiệp cách mạng của thế hệ đi trước, đồng thời là người dìu dắt thế hệ thanh niên tương lai - các cháu thiếu nhi, nhi đồng.

2.2.1.2. Mục đích của công tác vận động thanh niên

Thứ nhất, nâng cao nhận thức về vai trò và trách nhiệm của thanh niên đối với xã hội và đất nước.

Thứ hai, thanh niên biết kế thừa, phát huy các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc.

Thứ ba, thanh niên phát huy tối đa trí tuệ, tài năng và sức mạnh của mình vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước.

Thứ tư, tập hợp lực lượng thanh niên, góp phần củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

2.2.2. Nội dung công tác vận động thanh niên

Một là, vận động thanh niên nắm vững chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước.

Hai là, vận động thanh niên tích cực tham gia vào các lĩnh vực của đời sống xã hội, luôn là lực lượng xung kích, đi đầu trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Ba là, vận động thanh niên tham gia vào các tổ chức phù hợp, nòng cốt là Đoàn Thanh niên Cộng sản.

Bốn là, giáo dục thanh niên thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên”.

2.2.3. Lực lượng làm công tác vận động thanh niên

Hồ Chí Minh khẳng định công tác vận động thanh niên không phải là trách nhiệm riêng của một cá nhân, tổ chức nào mà là trách nhiệm của toàn dân, trước hết là trách nhiệm của các chủ thể sau:

- Đảng Cộng sản Việt Nam lãnh đạo công tác vận động thanh niên.
- Nhà nước đề ra chính sách vận động thanh niên.
- Đoàn Thanh niên Cộng sản là tổ chức trực tiếp làm công tác vận động thanh niên.
- Cán bộ phụ trách công tác vận động thanh niên.

2.2.4. Phương pháp vận động thanh niên

Theo Hồ Chí Minh, vận động thanh niên bao gồm một số phương pháp cơ bản sau:

- Tuyên truyền, tập hợp thanh niên.
- Tổ chức thanh niên tham gia vào các phong trào thi đua yêu nước.
- Thường xuyên sơ kết, tổng kết, kiểm tra, giám sát, biểu dương, khen thưởng kịp thời.

- Nêu gương của cán bộ, đảng viên.
- Bản thân mỗi thanh niên phải tự vận động, có tinh thần tự giác, chủ động, sáng tạo.

Chương 3

CÔNG TÁC VẬN ĐỘNG THANH NIÊN Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HIỆN NAY DƯỚI GÓC NHÌN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH - THỰC TRẠNG VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA

3.1. KHÁI QUÁT CHUNG VỀ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH VÀ ĐẶC ĐIỂM THANH NIÊN Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HIỆN NAY

3.1.1. Khái quát chung về Thành phố Hồ Chí Minh

Khái quát về thành phố Hồ Chí Minh hiện nay trên một số đặc điểm như: vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên; tình hình kinh tế - xã hội; truyền thống lịch sử, văn hóa.

3.1.2. Đặc điểm thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

Một là, thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh đa dạng về thành phần xã hội.

Hai là, số lượng thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh thường xuyên biến đổi.

Ba là, thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh luôn kế thừa truyền thống và có tinh thần năng động, sáng tạo.

Bốn là, thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh luôn tin tưởng vào sự lãnh đạo, quản lý của Đảng bộ và chính quyền thành phố.

3.2. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC VẬN ĐỘNG THANH NIÊN Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH DƯỚI GÓC NHÌN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH (2008 - NAY)

3.2.1. Thành tựu và nguyên nhân

3.2.1.1. Thành tựu

Thứ nhất, về lực lượng làm công tác vận động thanh niên

Thành ủy, Ủy ban nhân dân Thành phố Hồ Chí Minh đã kịp thời cụ thể hóa các chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước thành các chương trình, kế hoạch hành động sát với thực tiễn, phù hợp với đặc điểm của địa phương.

Thành Đoàn Thành phố Hồ Chí Minh đã triển khai nhiều chương trình, kế hoạch và đề án trọng điểm, góp phần nâng cao hiệu quả tập hợp,

vận động và phát huy vai trò xung kích của thanh niên trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Thứ hai, về nội dung vận động thanh niên

Thanh niên Thành phố Hồ Chí Minh luôn quán triệt chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, thể hiện vai trò, trách nhiệm của mình đối với thành phố.

Thanh niên thành phố Hồ Chí Minh tích cực tham gia vào mọi lĩnh vực của đời sống xã hội, xung kích đi đầu trong sự nghiệp xây dựng, phát triển thành phố.

Công tác giáo dục thanh niên đạt nhiều kết quả nổi bật.

Thanh niên Thành phố Hồ Chí Minh tích cực tham gia vào các tổ chức phù hợp, nòng cốt là Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh.

Thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh được bồi dưỡng, rèn luyện trở thành đảng viên Đảng Cộng sản Việt Nam đạt tỷ lệ khá cao.

Thứ ba, về phương pháp vận động thanh niên

Công tác tuyên truyền, tập hợp thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh được quan tâm, đầu tư đổi mới về nội dung và phương thức thực hiện.

Việc tổ chức các phong trào thi đua yêu nước, các chương trình hành động vì cộng đồng đã được thành phố triển khai một cách đồng bộ, linh hoạt và thích ứng với thực tế từng thời kỳ, phù hợp với nhu cầu và đặc điểm của từng nhóm thanh niên.

Việc sơ kết, tổng kết, biểu dương, khen thưởng được tổ chức khá thường xuyên.

Thanh niên thành phố chủ động trong quá trình rèn luyện, phát triển và cống hiến cho xã hội.

3.2.1.2. Nguyên nhân của những thành tựu

Công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh thời gian qua đạt được những kết quả nêu trên do nhiều nguyên nhân chủ quan và khách quan. Trong đó, có thể đề cập đến một số nguyên nhân cơ bản sau:

Thứ nhất, công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh luôn nhận được sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo kịp thời của các cấp ủy Đảng, chính quyền và các đoàn thể chính trị - xã hội.

Thứ hai, cơ chế phối hợp đồng bộ và hiệu quả giữa các ban, ngành và đoàn thể đã tạo ra sự thống nhất và linh hoạt trong công tác vận động thanh niên.

Thứ ba, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Thành phố Hồ Chí Minh triển khai các hoạt động phong phú về nội dung, đa dạng về hình thức và tập trung hướng mạnh về cơ sở.

Thứ tư, đội ngũ cán bộ phụ trách công tác vận động thanh niên nắm chắc địa bàn và hiểu tâm tư, nguyện vọng của thanh niên, chủ động tham mưu cho cấp ủy đảng, chính quyền kịp thời ban hành những chủ trương, chính sách, biện pháp phù hợp với thực tế.

Thứ năm, thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh luôn giữ vững niềm tin vào sự lãnh đạo của các cấp ủy Đảng, sự điều hành của chính quyền và vai trò đồng hành của các tổ chức như Đoàn Thanh niên, Hội Liên hiệp Thanh niên.

3.2.2. Hạn chế và nguyên nhân

3.2.2.1. Hạn chế

Thứ nhất, về lực lượng làm công tác vận động thanh niên

Lực lượng lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện công tác vận động thanh niên vẫn còn một số hạn chế, chưa sát hợp với điều kiện địa phương.

Đoàn Thanh niên ở một số nơi chưa phát huy tốt vai trò nòng cốt trong công tác tổ chức, định hướng và bảo vệ quyền lợi chính đáng cho thanh niên.

Đội ngũ cán bộ làm công tác vận động thanh niên còn thiếu ổn định và chưa bảo đảm chất lượng, đặc biệt là ở cấp cơ sở và trong các cơ quan chuyên trách.

Thứ hai, về nội dung công tác vận động thanh niên

Công tác tuyên truyền, giáo dục đối với thanh niên chưa đáp ứng yêu cầu đặt ra trong bối cảnh xã hội diễn ra nhanh chóng.

Công tác vận động thanh niên tham gia vào các lĩnh vực còn hạn chế do thiếu hấp dẫn, gắn kết thực tiễn, chưa đạt hiệu quả cao, nhất là ở một số khu vực và nhóm đối tượng đặc thù.

Công tác vận động thanh niên tham gia vào các tổ chức phù hợp, nòng cốt là Đoàn Thanh niên chưa thực sự đạt được kỳ vọng.

Thứ ba, về phương pháp vận động thanh niên

Tính hấp dẫn và hiệu quả thực chất của tuyên truyền, tập hợp thanh niên chưa cao.

Tổ chức thanh niên tham gia vào các phong trào thi đua yêu nước vẫn tồn tại những hạn chế nhất định, ảnh hưởng đến hiệu quả phong trào.

Công tác sơ kết, tổng kết, kiểm tra, giám sát công tác vận động thanh niên chưa được thực hiện thường xuyên và hiệu quả.

3.2.2.2. Nguyên nhân của những hạn chế

Thứ nhất, công tác tổ chức, lãnh đạo và chỉ đạo ở một số cơ sở còn thiên về hành chính, thiếu chủ động và linh hoạt.

Thứ hai, tổ chức Đoàn và đội ngũ cán bộ làm công tác thanh niên còn thiếu linh hoạt, chậm thích ứng với yêu cầu mới.

Thứ ba, công tác tuyên truyền chưa được xây dựng trên cơ sở nghiên cứu khoa học và chưa phù hợp với nhu cầu tiếp nhận thông tin của thanh niên.

Thứ tư, hệ thống kiểm tra, giám sát chưa được vận hành thường xuyên và thiếu tính chuyên nghiệp.

Thứ năm, một bộ phận thanh niên thiếu định hướng giá trị và chủ động trong rèn luyện, dễ bị ảnh hưởng tiêu cực từ môi trường xã hội.

3.3. NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA ĐỐI VỚI CÔNG TÁC VẬN ĐỘNG THANH NIÊN Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH HIỆN NAY

3.3.1. Vấn đề nhận thức và năng lực của một bộ phận chủ thể làm công tác vận động thanh niên

Một bộ phận cán bộ làm công tác vận động thanh niên, nhất là ở cơ sở, chưa đáp ứng được yêu cầu đổi mới trong bối cảnh đô thị hóa và chuyển đổi số. Tư duy hành chính, thiếu sáng tạo và hạn chế về kỹ năng công nghệ đang làm giảm hiệu quả tiếp cận thanh niên. Khoảng cách giữa năng lực của người tổ chức và nhu cầu của thanh niên ngày càng rõ nét.

3.3.2. Vấn đề vận động nhóm thanh niên đặc thù, yếu thế và thanh niên di cư

Thanh niên di cư, yếu thế và đặc thù chưa được tiếp cận đầy đủ với các phong trào và tổ chức thanh niên do rào cản về thông tin, điều kiện sống. Cách tổ chức còn nặng tính hành chính, thiếu linh hoạt trước sự đa dạng của nhóm này. Điều đó đặt ra thách thức trong xây dựng môi trường phát triển toàn diện và công bằng.

3.3.3. Vấn đề vận động thanh niên lập nghiệp, khởi nghiệp

Dù thanh niên thành phố có khát vọng mạnh mẽ trong lập nghiệp và khởi nghiệp, nhưng vẫn gặp khó khăn về vốn, kiến thức và hệ sinh thái hỗ trợ. Các chương trình hiện hành chủ yếu mang tính phong trào, chưa đáp ứng được nhu cầu dài hạn và thực tiễn của thanh niên.

3.3.4. Vấn đề vận động thanh niên tham gia các phong trào hành động cách mạng

Một số phong trào còn mang tính hình thức, nặng chỉ tiêu và thiếu gắn kết với nhu cầu thực tiễn của thanh niên, khiến mức độ tham gia thiếu tự giác và giảm nhiệt tình của thanh niên. Khi nội dung không phù hợp với xu hướng phát triển cá nhân, phong trào khó duy trì sức sống bền vững trong thanh niên đô thị.

Chương 4

NHỮNG NHÂN TỐ TÁC ĐỘNG, PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC VẬN ĐỘNG THANH NIÊN Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH THỜI GIAN TỚI THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

4.1. NHỮNG NHÂN TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN CÔNG TÁC VẬN ĐỘNG THANH NIÊN Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH THỜI GIAN TỚI

Tác động của toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế

Toàn cầu hóa mở ra nhiều cơ hội cho thanh niên tiếp cận tri thức, công nghệ hiện đại và cơ hội việc làm trong các ngành kinh tế mũi nhọn. Các chương trình giao lưu quốc tế, tình nguyện xuyên biên giới giúp thanh niên rèn luyện tư duy toàn cầu, tinh thần trách nhiệm xã hội. Tuy nhiên, thách thức cũng xuất hiện: cạnh tranh việc làm gay gắt, nguy cơ mất bản sắc văn hóa do ảnh hưởng của giá trị ngoại lai, sự bất bình đẳng trong tiếp cận cơ hội, cũng như tình trạng thông tin sai lệch trên mạng xã hội. Do đó, công tác vận động thanh niên cần chú trọng kết hợp “tư duy toàn cầu, hành động địa phương”, đồng thời hỗ trợ nhóm yếu thế để không bị bỏ lại phía sau.

Tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư

Sự phát triển của AI, IoT, điện toán đám mây, chuyển đổi số và kinh tế xanh đang tác động mạnh mẽ đến thanh niên. Đây là cơ hội để thanh niên khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo, học hỏi tri thức toàn cầu và kết nối quốc tế. Các tổ chức thanh niên có thể tận dụng công nghệ để triển khai phong trào qua mạng xã hội, ứng dụng số. Tuy nhiên, sự chênh lệch về khả năng tiếp cận công nghệ tạo ra bất bình đẳng mới. Nhiều việc làm giản đơn sẽ biến mất, trong khi việc làm mới đòi hỏi kỹ năng công nghệ và ngoại ngữ cao. Ngoài ra, Internet cũng kéo theo nguy cơ an ninh mạng và ảnh hưởng tiêu

cực về lối sống. Vì vậy, công tác vận động cần đổi mới phương thức, tăng cường giáo dục kỹ năng sống và giữ gìn bản sắc văn hóa.

Tác động của công cuộc đổi mới ở Việt Nam

Đổi mới mang lại thành tựu to lớn về kinh tế, chính trị, văn hóa và hội nhập quốc tế. Thành phố Hồ Chí Minh, với vai trò đầu tàu, đã tạo môi trường năng động cho thanh niên phát triển. Tuy nhiên, hệ quả là sự phân hóa giàu nghèo, bất bình đẳng trong tiếp cận cơ hội học tập và việc làm. Một bộ phận thanh niên gặp khó khăn, nảy sinh tâm lý bất mãn, thậm chí vi phạm pháp luật. Đồng thời, hiện tượng tham nhũng và suy thoái đạo đức trong xã hội ảnh hưởng đến niềm tin của thanh niên. Thực tiễn này đặt ra yêu cầu công tác vận động phải hướng đến củng cố niềm tin, tăng cường đoàn kết và giảm bất bình đẳng xã hội.

Tác động của công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí và tiêu cực của Đảng và Nhà nước

Việc xử lý nghiêm minh nhiều vụ án lớn đã củng cố lòng tin của thanh niên vào Đảng và Nhà nước, tạo thuận lợi cho giáo dục đạo đức, tinh thần công dân. Thanh niên chủ động tham gia các phong trào minh bạch, giám sát cộng đồng. Tuy nhiên, cũng có bộ phận hoài nghi, cho rằng công tác phòng chống tham nhũng chưa triệt để, dẫn đến tâm lý thờ ơ. Mặt khác, thanh niên ngày càng đặt yêu cầu cao về tính minh bạch, sẵn sàng phản biện nếu phát hiện bất cập. Do đó, công tác vận động phải bảo đảm minh bạch, đối thoại thường xuyên và khuyến khích lối sống liêm chính.

Tác động chiến lược “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch

Các thế lực thù địch lợi dụng mạng xã hội để lan truyền thông tin sai lệch, gieo rắc hoài nghi, gây chia rẽ và thúc đẩy lối sống cá nhân thực dụng. Thanh niên dễ bị tác động, mất niềm tin và xa rời phong trào tập thể. Nguy cơ bị lôi kéo vào các hoạt động chống đối, vi phạm pháp luật cũng gia tăng. Đây là thách thức nghiêm trọng đối với công tác vận động, đòi hỏi đổi mới cách thức tiếp cận trên nền tảng số, nâng cao khả năng “miễn dịch” thông tin cho thanh niên, đồng thời khơi dậy tinh thần yêu nước, đoàn kết.

Tác động của việc tinh gọn bộ máy và điều chỉnh địa giới hành chính

Việc mở rộng địa giới và tinh gọn bộ máy, cấu trúc thanh niên Thành phố Hồ Chí Minh sẽ đa dạng, phân tầng phức tạp hơn. Sự khác biệt về văn hóa, điều kiện sống, dịch vụ công và mức độ hội nhập sẽ đặt ra thách thức cho công tác vận động. Bộ máy hành chính tinh gọn đồng nghĩa với việc Đoàn - Hội ở cơ sở gánh thêm nhiều trách nhiệm, đòi hỏi mô hình vận hành

linh hoạt “ít tầng - rộng kết nối”. Quá trình chuyển đổi có thể tạo “khoảng trống chính sách”, khiến nhóm thanh niên yếu thế bị bỏ quên. Đồng thời, sự va chạm giữa các hệ giá trị trong “siêu đô thị” dễ dẫn đến phân mảnh tư tưởng, mất gắn kết. Công tác vận động cần phát huy vai trò công nghệ số để kết nối, song phải tránh tạo “khoảng cách số” mới.

4.2. PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ CÔNG TÁC VẬN ĐỘNG THANH NIÊN Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH THỜI GIAN TỚI THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

4.2.1. Phương hướng

Thứ nhất, thực hiện công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh trên cơ sở quán triệt và vận dụng sáng tạo tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên trong tình hình mới.

Thứ hai, công tác vận động thanh niên phải khơi dậy tinh thần yêu nước và khát vọng cống hiến của thanh niên vì sự phát triển của Thành phố Hồ Chí Minh.

Thứ ba, công tác vận động thanh niên phải hướng tới đào tạo và phát triển thanh niên toàn diện về tri thức, kỹ năng và đạo đức theo phương châm “vừa hồng, vừa chuyên”.

Thứ tư, công tác vận động thanh niên cần khơi dậy và thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp sáng tạo, đồng hành với thanh niên trong lập nghiệp bền vững

Thứ năm, công tác vận động thanh niên phải phát huy vai trò xung kích, tình nguyện, trách nhiệm với cộng đồng theo tinh thần “đâu cần thanh niên có, việc gì khó có thanh niên”.

Thứ sáu, công tác vận động thanh niên cần tập trung vào trang bị kỹ năng công nghệ và nâng cao nhận thức về văn hóa số, xây dựng lối sống lành mạnh cho thanh niên.

4.2.2. Giải pháp

Để nâng cao hiệu quả công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh thời gian tới theo tư tưởng Hồ Chí Minh, cần thực hiện đồng bộ và có hiệu quả các nhóm giải pháp sau:

4.2.2.1. Nhóm giải pháp nâng cao nhận thức về công tác vận động thanh niên

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của Thành ủy, Ủy ban nhân dân, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội và cán bộ, đảng viên về tầm quan trọng của công tác vận động thanh niên.

Hai là, nâng cao nhận thức của thanh niên về vai trò, trách nhiệm của bản thân đối với xã hội, đối với thành phố.

Ba là, đổi mới nội dung, phương thức tuyên truyền, gắn với nhu cầu của thanh niên.

4.2.2.2. Nhóm giải pháp về tổ chức thực hiện công tác vận động thanh niên

Một là, tạo môi trường thuận lợi để thanh niên chủ động tham gia phong trào hành động cách mạng và phát triển toàn diện bản thân.

Hai là, tăng cường vận động nhóm đối tượng thanh niên đặc thù và thanh niên yếu thế.

Ba là, xây dựng chương trình khởi nghiệp và lập nghiệp cụ thể cho thanh niên.

Bốn là, bồi dưỡng, đào tạo nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ làm công tác vận động thanh niên.

Năm là, xây dựng Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Thành phố Hồ Chí Minh vững mạnh, thực sự trở thành hạt nhân đoàn kết tập hợp thanh niên.

Sáu là, tăng cường giáo dục, rèn luyện thanh niên phát triển toàn diện, đáp ứng yêu cầu về phẩm chất và năng lực trong kỷ nguyên mới.

4.2.2.3. Nhóm giải pháp về kiểm tra, giám sát thực hiện công tác vận động thanh niên

Một là, nâng cao hiệu quả kiểm tra, giám sát lãnh đạo, chỉ đạo công tác vận động thanh niên.

Hai là, đề cao trách nhiệm của người đứng đầu trong công tác vận động thanh niên.

Ba là, phát huy vai trò giám sát, tổng kết, biểu dương đối với công tác vận động thanh niên.

KẾT LUẬN

Nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên và vận dụng tư tưởng này vào thực tiễn hiện nay ở Thành phố Hồ Chí Minh là một nhiệm vụ quan trọng và cấp thiết cả về lý luận và thực tiễn. Luận án kế thừa những kết quả từ các công trình nghiên cứu liên quan, đồng thời xác định các vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu như cơ sở lý luận, đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh. Luận án đã phân tích hệ thống các quan điểm cơ bản của Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên như: vị trí, vai trò của thanh niên, tầm quan trọng của công tác vận động, mục tiêu, nội dung, lực lượng và phương pháp vận động thanh niên.

Dưới ánh sáng tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên, luận án đã nghiên cứu và đánh giá thực trạng công tác này ở Thành phố Hồ Chí Minh từ năm 2008 đến nay. Nhờ sự quan tâm lãnh đạo của Thành ủy, Ủy ban nhân dân, và trực tiếp là Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Thành phố Hồ Chí Minh, công tác vận động thanh niên đã đạt được nhiều thành tựu đáng ghi nhận, thu hút thanh niên tham gia tích cực vào các phong trào và chương trình mang tính cộng đồng. Những hoạt động này không chỉ khơi dậy tinh thần yêu nước và trách nhiệm xã hội trong giới trẻ mà còn giúp họ nâng cao nhận thức chính trị và ý thức về vai trò của mình trong công cuộc xây dựng, phát triển thành phố và đất nước. Thông qua các phong trào thi đua, hoạt động tình nguyện và các chương trình phát triển kỹ năng, thanh niên thành phố có cơ hội rèn luyện bản thân, đồng thời xây dựng mối quan hệ gắn bó với các tổ chức chính trị - xã hội. Đặc biệt, các phong trào tập trung vào việc phát triển kiến thức và kỹ năng cho thanh niên đã tạo tiền đề giúp họ tự tin tham gia vào lực lượng lao động, trở thành những công dân tích cực, đóng góp vào sự phát triển bền vững của thành phố.

Tuy nhiên, công tác vận động thanh niên vẫn còn một số hạn chế cần khắc phục. Một số phong trào hiện nay chưa thực sự phù hợp với nhu cầu

và đặc điểm đa dạng của thanh niên thành phố, dẫn đến tình trạng tham gia không đồng đều và thiếu bền vững, đặc biệt ở các nhóm thanh niên yếu thế như thanh niên di cư, thanh niên có hoàn cảnh khó khăn, hoặc những người làm việc tại các doanh nghiệp ngoài nhà nước. Những đối tượng này thường gặp khó khăn trong việc tiếp cận các chương trình và phong trào do các rào cản về điều kiện kinh tế, thời gian và môi trường làm việc, làm giảm khả năng bao quát và lan tỏa của các phong trào, hạn chế mức độ tiếp cận đến toàn bộ lực lượng thanh niên. Thêm vào đó, công tác kiểm tra, giám sát và đánh giá hiệu quả của các chương trình vận động còn thiếu sự đều đặn và chặt chẽ, khiến cho việc điều chỉnh và cải tiến phong trào chưa kịp thời đáp ứng những thay đổi trong nhu cầu của thanh niên. Điều này có thể dẫn đến tình trạng một số hoạt động triển khai không đạt được hiệu quả mong đợi, thậm chí có nguy cơ trở nên hình thức, làm giảm động lực và hứng thú của thanh niên.

Dưới góc nhìn tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác vận động thanh niên và thực trạng công tác vận động thanh niên hiện nay ở Thành phố Hồ Chí Minh, nghiên cứu đã xác định các yếu tố tác động và những vấn đề đặt ra, từ đó xác định các phương hướng và giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác này ở Thành phố Hồ Chí Minh. Các yếu tố ảnh hưởng được nhận diện trên cả hai bình diện quốc tế và trong nước như: xu thế toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng; sự tác động mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đến nhận thức, hành vi và phương thức tiếp cận thông tin của thanh niên; tác động từ công cuộc đổi mới toàn diện đất nước; tác động của công cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực mà Đảng và Nhà nước; tác động chiến lược “diễn biến hòa bình” của các thế lực thù địch. Ngoài ra, việc tinh gọn bộ máy và điều chỉnh địa giới hành chính cũng đang đặt ra những yêu cầu mới về tổ chức lực lượng và phương thức vận động phù hợp với điều kiện từng địa bàn.

Nghiên cứu đề xuất ba nhóm giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh theo tư tưởng Hồ Chí Minh thời gian tới. Thứ nhất, cần nâng cao nhận thức, trách nhiệm của

Thành ủy, Ủy ban nhân dân, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể chính trị - xã hội và cán bộ, đảng viên về tầm quan trọng của công tác vận động thanh niên; nâng cao nhận thức của thanh niên về vai trò, trách nhiệm của thanh niên đối với xã hội, đối với thành phố; đổi mới nội dung, phương thức tuyên truyền, gắn với nhu cầu của thanh niên. Việc nhận thức đúng đắn không chỉ là yêu cầu đối với các cấp ủy, chính quyền, mà còn là trách nhiệm của người đứng đầu và đội ngũ cán bộ đoàn các cấp. Đây là điều kiện tiên quyết để tạo sự thống nhất trong hành động, bảo đảm các chủ trương, chính sách về thanh niên được thực thi một cách hiệu quả, sát với thực tiễn và nhu cầu phát triển của lực lượng trẻ. Thứ hai, tổ chức thực hiện đồng bộ các phong trào, chương trình hành động cách mạng, bảo đảm thiết thực, linh hoạt và phù hợp với từng nhóm thanh niên. Các chương trình cần hướng tới mục tiêu phát huy trí tuệ, đạo đức và năng lực sáng tạo của thanh niên; thúc đẩy các hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp, nâng cao năng lực nghề nghiệp, rèn luyện kỹ năng sống và tinh thần tình nguyện. Bên cạnh đó, xây dựng tổ chức Đoàn vững mạnh là một nội dung trọng tâm, nhằm tạo ra môi trường phát triển toàn diện cho thanh niên, góp phần củng cố khối đại đoàn kết trong lực lượng trẻ. Thứ ba, chú trọng công tác kiểm tra, giám sát trong suốt quá trình xây dựng và thực thi các hoạt động vận động thanh niên. Việc kiểm tra cần được tiến hành thường xuyên, có trọng tâm, trọng điểm và gắn với cơ chế phản hồi đa chiều. Đặc biệt, cần phát huy vai trò của thanh niên và nhân dân trong giám sát xã hội, qua đó tăng cường tính minh bạch và tạo sự đồng thuận trong quá trình triển khai các chủ trương, phong trào. Hoạt động giám sát trên không gian mạng cũng cần được quan tâm đúng mức để kịp thời phát hiện những biểu hiện lệch chuẩn, định hướng dư luận và giữ vững uy tín của tổ chức Đoàn trong thời đại số./.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN

1. Bùi Văn Như (2022), The process of organizing and educating vietnamese youth by nguyen ai quoc (1921-1931), *European journal of political science studies* (ISSN: 2601-2766), tập 5 (2), tr.107-119. Doi: <http://dx.doi.org/10.46827/ejpss.v5i2.1367>.
2. Bùi Văn Như (2023) “Công tác vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh”, *Tạp chí Nghiên cứu Hồ Chí Minh*, số chuyên đề - 2023.
3. Bùi Văn Như (2024), “Giáo dục tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh cho thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay”, *Tạp chí Nghiên cứu Hồ Chí Minh*, số 65 (9-10/2024).
4. Bùi Văn Như (2024), “Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về phương pháp vận động thanh niên ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay”, *Tạp chí Khoa học Đại học Văn Lang*, số 48 (11-2024).
5. Bùi văn Như (2024), “Vận dụng quan điểm của Hồ Chí Minh về lao động trong vận động thanh niên khởi nghiệp ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay”, *Tạp chí Lý luận chính trị*, (bản điện tử, đăng ngày 4/12/2024).